

Матвійчук В.В.

*ЗВО «Національна академія управління»,
аспірант кафедри кримінального права, кримінології,
цивільного та господарського права*

**КОМПАРАТИВІСТСЬКЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗЛОЧИНУ,
ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 182 КК УКРАЇНИ З АНАЛОГІЧНИМИ
ЗЛОЧИНАМИ ДЕЯКИХ ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВ
ЗА ПРЕДМЕТОМ ЗЛОЧИНУ**

Предметом злочину порушення недоторканності приватного життя (ст. 182 КК України) є «конфіденційна інформація про фізичну особу, яку становлять персональні дані – відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована (до конфіденційної інформації про фізичну особу належать, зокрема, прізвище, ім'я, по батькові, місце і дата народження, адреса проживання, професія, місце роботи, посада, стан здоров'я, майновий стан, звички особи, спосіб життя, відношення до релігії, дружні відносини, фізичні чи фізіологічні вади, минула діяльність, належність до езотеричної спільноти, факти біографії особи, рід занять, вчинки, захоплення, творчі заняття, погляди, оцінки, переконання, відносини з іншими особами, у тому числі і в емоційній сфері, наявність інтимних позашлюбних стосунків, уподобання, симпатії та антипатії, народження позашлюбних дітей), а сімейну таємницю – інформація, яка зачіпає інтереси членів сім'ї та інших родичів, про: сімейний стан, сімейні стосунки, інтимні стосунки в сім'ї, особливості сімейних стосунків, приватне життя члена (членів) окремої сім'ї чи декількох сімей, які особа (особи) бажають зберегти в таємниці від сторонніх осіб, майновий стан родичів особи, родинні стосунки, відомості, якими володіють члени сім'ї і в розголошенні яких Вони не зацікавлені, відносини між особами похилого віку і їх внуками, а також між дядьком, тіткою і племінником, юридично не оформлені і не до оформлення шлюбу. Така конфіденційна інформація може закріплюватися на різних матеріальних носіях: паперів, касетах, фотографія, міститися у творах, що публічно демонструється або видаються у ЗМІ, в історії хвороби, в документах тощо. Конфіденційна інформація має відповідати таким критеріям: вона має стосуватися

реальних (невигаданих) фактів особистого чи сімейного життя конкретної особи, яка вже відома чи особистість, яку можна визначити; ця інформація є таємною (невідомо інша особа з можливими виключеннями); ця інформація не становить державного і суспільного інтересу».

За ст. 145 КК Латвійської республіки предметом цього злочину є «чужа таємниця», тобто інформація про чужу таємницю. У відповідності із ст. 145 КК Республіки Болгарія предметом цього злочину є «чужа таємниця», яка може зганьбити добре ім'я особи, якщо ця таємниця була довірена особі, або стала їй відома у зв'язку з її професією. За абз. першим параграфа 203 КК ФРН передбачено, що предметом цього злочину є також «чужа таємниця», особиста таємниця, що стосується приватного життя, яка особі була довірена, або стала їй відома іншим способом у зв'язку з виконанням професійних обов'язків. У відповідності із ст. 179 *novies* КК Швейцарії предметом цього злочину є особливо захищенні особисті дані або відомості про особистість, які не є загальнодоступними. Параграф 2 статті 213 КК Республіки Польща передбачає такий предмет цього злочину: відомості, що стосуються особистого або сімейного життя (коли така інформація розголошується у формі проголошення або розголошення обвинувачення). У статті 137 КК РФ предметом злочину є відомості про приватне життя особи, що складають її особисту або сімейну таємницю. Стаття 147 КК Республіки Казахстан предмет цього злочину виокремлює таким чином: «персональні дані» (ч. 1), «відомості про приватне життя особи, які складають її особисту або сімейну таємницю» (ч. 2). У параграфі 264а КК Данії передбачено, що предметом цього злочину є відомості про приватне життя, який можна зрозуміти із змісту цієї статті. Стаття 226-1 КК Франції виокремлює такий предмет цього злочину: «інтимність приватного життя іншої особи», а в тому випадку, коли такі дії були вчинені на очах і з відома зацікавлених осіб, які не протидіяли цьому, хоча могли це зробити, то згода цих осіб презумується. Стаття 226-2 цього ж кодексу передбачає такий предмет цього злочину: «будь-які записи або документи, отримані за допомогою будь-якої з дій, передбачених статтею 226-1 цього кодексу». У відповідності до статті 156 КК Азербайджанської Республіки предметом цього злочину є «відомості про приватне життя особи, які становлять її особисту або сімейну таємницю, а також

документи з такими відомостями». У статті 157 КК Грузії передбачений предмет злочину «інформація, що відображає особисте життя, або персональні дані». У статті 157-1 цього ж кодексу предметом злочину є «таємниця особистого життя». Стаття 141.1 КК Республіки Узбекистан передбачає такий предмет цього злочину: «відомості про приватне життя особи, що становлять її особисту або сімейну таємницю». У статті 146 КК Туркменістану виокремлено такий предмет цього злочину: «відомості про приватне життя, що становлять особисту або сімейну таємницю іншої особи».

Аналіз кримінального законодавства України, Латвійської Республіки, Республіки Болгарія, Федеративної Республіки Німеччини, Швейцарії, Республіки Польща, Російської Федерації, Республіки Казахстан, Данії, Франції, Азербайджанської Республіки, Грузії, Республіки Узбекистан та Туркменістану свідчить, що найбільш вдалою у плані предмета цього злочину є стаття 182 КК України, оскільки в ній відсутня надлишкова його деталізація. Проте у диспозиції частини 1 статті 182 КК України є потреба в її доповненні такою редакцією, яку нам підказує зарубіжне законодавство в цій сфері: «незаконне збирання, зберігання, використання, знищення, поширення інформації про приватне життя особи, яка становить її особисту або сімейну таємницю, або персональні дані про особу, або незаконна зміна такої інформації, крім випадків, передбачених іншими статтями цього кодексу». Всі доповнення, що запропоновані нами, спираються на наступну думку, висловлену М. Г. Мачновським: «Приватне життя – це сфера, яка контролюється самою людиною і вільна від зовнішнього впливу» (Мачковский Л.Г. Преступления против личных прав граждан (ст.ст. 136-140 УК РФ). Энциклопедия уголовного права. Т. 16. Преступления против конституционных прав и свобод человека и гражданина. – СПб: Издание профессора Малинина, 2011. – С. 150-208).